

Sygn. akt I NSW 1444/20

POSTANOWIENIE

Dnia 28 lipca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Widło (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marcin Łochowski

SSN Grzegorz Żmij

w sprawie z protestu wyborczego H.K.
przeciwko ważności wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej,
przy udziale Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej i Prokuratora
Generalnego,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 28 lipca 2020 r.,

pozostawia protest bez dalszego biegu.

UZASADNIENIE

Pismem z 15 lipca 2020 r. skarżący H. K. złożył protest przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, wskazując, że wybory zarówno w I jak i II turze odbyły się z naruszeniem art. 128 ust. 2 Konstytucji RP, art. 289 § 1 Kodeksu wyborczego oraz sprzecznie z orzecznictwem Trybunału Konstytucyjnego, gdyż Sejm wprowadził zmiany do Kodeksu wyborczego w okresie krótszym niż 6 miesięcy przed wyborami. Skarżący wniósł o stwierdzenie nieważności wyborów. Zarzucił też wydanie przez Ministra Zdrowia przepisów, na mocy których pierwszeństwo w głosowaniu mają osoby 60 plus oraz osoby niepełnosprawne, co na skutek dużych kolejek powodowało rezygnację osób młodych z głosowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Protest wyborczy należy pozostawić bez dalszego biegu.

Zgodnie z normą art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 2 czerwca 2020 r. o szczególnych zasadach organizacji wyborów powszechnych na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzanych w 2020 r. z możliwością głosowania korespondencyjnego (Dz.U. 2020, poz. 979, dalej: u.wyb.2020), wskazana ustawa określa zasady i tryb organizacji wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych w 2020 r., w związku z ogłoszonym stanem epidemii na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Stosownie do treści art. 1 ust. 2 u.wyb.2020, w zakresie nieuregulowanym w ustawie stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (t.j. Dz. U. 2019, poz. 684 ze zm., dalej: k.wyb.).

Zgodnie z art. 321 § 3 k.wyb. wnoszący protest powinien sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty. Przedmiotem zrzutów protestu może być 1) popełnienie przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, 2) naruszenie przepisów k.wyb. dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mające wpływ na wynik wyborów (art. 82 §1 k.wyb.).

Stosownie do art. 322 k.wyb. Sąd Najwyższy pozostawia bez dalszego biegu protest wniesiony przez osobę do tego nieuprawnioną lub niespełniającą warunków określonych w art. 321 k.wyb. Przepis ten odsyła do treści całego art. 321 k.wyb., a zatem do wszystkich jego jednostek redakcyjnych, czyli również do § 3 określającego podstawowe warunki, którym protest wyborczy powinien odpowiadać (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 czerwca 2015 r., III SW 59/15).

Wniesiony przez Skarżącego protest nie spełnia warunków określonych w art. 321 § 3 k.wyb., ponieważ nie formułuje ani zarzutu dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, ani naruszenia przepisów k.wyb. dotyczących głosowania, ustalania wyników głosowania lub wyników wyborów. Wnoszący protest wskazał na naruszenie art. 128 ust. 2 Konstytucji RP, który określa tryb zarządzania i zasady dotyczące terminu, w którym powinny się odbyć wybory Prezydenta RP.

W ocenie Sąd Najwyższego, tak skonstruowany protest wykracza poza ustawowo określony przedmiot i granice protestu zakreślone w art. 82 k.wyb. (por. Sąd Najwyższy w postanowieniu: z 8 listopada 2005 r., III SW 145/05, z dnia 28 listopada 2019 r., I NSW 127/19).

Poza tym, protest wyborczy kwestionujący regulacje prawa wyborczego jest protestem przeciwko ustawodawstwu (prawu), a nie przeciwko ważności wyborów, z powodu dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom lub naruszenia przepisów k.wyb. dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, co oznacza, że taki protest wykracza poza jego ustawowo określony przedmiot i granice w rozumieniu art. 82 k.wyb. (tak Sąd Najwyższy w postanowieniach: z 8 listopada 2005 r., III SW 145/05, z 28 listopada 2019 r., I NSW 127/19).

Skarżący nie przedstawił również żadnych dowodów na poparcie swoich zarzutów.

Przedmiotem protestu wyborczego nie może być ocena zgodności z Konstytucją RP wprowadzonych zmian ustawowych dotyczących procesu wyborczego, gdyż ta materia nie mieści się w podstawach naruszenia prawa określonych w art. 82 k.wyb. Sąd bada w trybie protestu stosowanie prawa wyborczego i wpływ stosowania tego prawa (ewentualnego naruszenia) na ważność wyborów, a nie dokonuje oceny zgodności obowiązującego prawa z Konstytucją RP.

Wykładnia norm Kodeksu wyborczego czy szerzej prawa wyborczego powinna mieć jednak charakter prokonstytucyjny.

Nie ulega wątpliwości, że to, czy wybory Prezydenta RP zarządzane na 28 czerwca 2020 r. odbyły się w konstytucyjnym terminie, wynikającym z art. 128 ust. 2 Konstytucji RP i czy okoliczność ta miała wpływ na wynik lub ważność wyboru, powinno być przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego przy podejmowaniu uchwały dotyczącej ważności wyboru Prezydenta RP (art. 129 ust. 1 Konstytucji RP). Orzekając o ważności wyboru Prezydenta RP, Sąd Najwyższy realizuje kompetencję wynikającą wprost z Konstytucji RP i ma obowiązek zbadać, czy także inne okoliczności, niewymienione w art. 82 § 1 k.wyb., a więc nieobjęte protestami wyborczymi, rzutowały na ważność wyboru. Ze względu na wagę zarzutu

(zarządzenie wyborów w terminie innym niż przewiduje art. 128 ust. 2 Konstytucji RP), sięgającego podstaw ustrojowych RP, wypowiedź Sądu Najwyższego przy podejmowaniu uchwały na podstawie art. 129 ust. 1 Konstytucji RP wydaje się konieczna.

Protest zarzuca niezgodność aktów normatywnych z Konstytucją RP, w tym przepisów dotyczących głosowania przez osoby starsze oraz niepełnosprawne. Stwierdzić należy, że materia ta nie może być przedmiotem protestu wyborczego.

Protest nie spełnia zatem warunków określonych w art. 321 § 3 k.wyb., ponieważ brak w nim skonkretyzowanych zarzutów dotyczących naruszeń, o jakich mowa w art. 82 § 1 k.wyb. oraz dowodów w celu wykazania zasadności protestu.

Z tego względu, Sąd Najwyższy na podstawie art. 322 § 1 k.wyb. w zw. z art. 1 ust. 2 u.wyb.2020 orzekł, jak w sentencji postanowienia.